

Ikäihmisten sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen

Mari K. Nummela, asiantuntija, ikäihmisten toimiala

18.3.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Asumisen muodot ja kokonaiskuva

Normaali asuminen

- Omistus- ja vuokra-asuminen
- Valtaosa ihmisistä asuu omassa kodissaan kotiin vietävien palvelujen avulla.
- Asuminen on usein esteellistä.
- Vain noin 20 % asunnoista on täysin esteettömiä. (YM)
- Asumisen ennakointi
- Asuntojen korjausneuvonta

Esteetön senioriasuminen

- Omistus tai vuokra-asumista
- ikäystävällisyys ja esteetön ympäristö
- Asukkaaksi itsenäisesti
- Kunnilla keskeinen rooli mahdollistajana

Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut

- **Yhteisöllinen asuminen (SHL 21 B §)**
- Vuokra-asuminen
- Esteettömyys, turvallisuus ja yhteisöllisyys
- Asuminen ja palvelut erikseen
- **Ympäri vuorokautinen palveluasuminen (SHL 21 C §)**
- Asuminen ja palvelut samassa kokonaisuudessa.

Hyvinvointialueen järjestämä ja valvoma palvelu

Noin 7% yli 75-vuotiaista on ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

Noin 1,5 – 2% yhteisöllisessä asumisessa

(THL/Sotkanet)

Miksi yhteisöllistä asumista tarvitaan

Ikääntyneen väestön määrän kasvu edellyttää palvelurakenteen uudistamista.

Tavoitteena on kehittää joustavia asumisratkaisuja kotona asumisen ja tehostetun palveluasumisen väliin.

Yhteisöllinen asuminen tukee:

- toimintakykyä
- yhteisöllisyyttä
- kotona asumisen jatkumista

Yhteisöllinen asuminen ei korvaa ympärivuorokautista palveluasumista.

Kanta-Hämeessä painopisteenä on:

- kotona asumisen vahvistaminen
- kotihoidon kehittäminen
- asiakasohjauksen parantaminen
- Yhteisöllinen asuminen ja senioriasuminen on tunnistettu kehittämiskohteeksi.

Mitä SHL: n mukainen yhteisöllinen asuminen on

- Hyvinvointialueen järjestämää asumispalvelua (SHL 21 b §)
- Asuminen tapahtuu:
  - Esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä
  - Asukkaan omassa hallinnassa olevassa vuokra-asunnossa
- Asukkaille on tarjolla:
  - Yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kanssa käymistä edistävää toimintaa (SKE)
- Palvelu on tarkoitettu iäkkäille, joille:
  - Kotihoito ei ole riittävä tukimuoto
  - Mutta ympärivuorokautinen hoito ei ole vielä ajankohtainen
  - Yhteisöllisessä asumisessa ei ole ympärivuorokautista henkilökuntaa.

Myöntämisperusteet

- **Kenelle yhteisöllinen asuminen soveltuu**
  - Asuminen ja palvelut järjestetään erikseen, mutta asiakkaalla tulee olla tarve molempiin.
  - Toimintakyky on alentunut
  - Hoidon ja huolenpidon tarve on kohonnut
  - Asiakas tarvitsee tukea asumiseen ja sen järjestämiseen
  - Palvelutarve vastaa pääsääntöisesti kotihoidon myöntämisperusteita
  - Asiakas on halukas muuttamaan ja hyötyy yhteisöllisyydestä
- **Taustalla voi olla esimerkiksi:**
  - yksinäisyys ja turvattomuus, toimintakyvyn heikentyminen, tilanteet, joita ei ole pystytty ratkaisemaan kotiin vietävillä palveluilla.
- **Milloin yhteisöllinen asuminen ei sovellu:**
  - Merkittävästi alentunut psyykkinen, sosiaalinen tai kognitiivinen toimintakyky
  - Pelkästään asunnon huono kunto tai sijainti ei ole myöntämisperuste

Miten asiakkaaksi pääsee?

- Ikääntyneiden asiakasohjaus arvioi palvelutarpeen.
- Asiakkaalle tehdään päätös yhteisöllisestä asumisesta.
- Asiakas tutustuu tarjottuun asuntoon.
- Vuokrasopimus tehdään kiinteistön omistajan kanssa.
- Asiakas muuttaa asuntoon ja saa sinne tarvitsemansa palvelut.

Huomioitavaa:

- Asukas on vuokralainen ja asuu omassa kodissaan. Yhteisöllisessä asumisessa voi halutessaan asua loppuun asti.
- Sopii myös omaishoitoperheille.

Elämä yhteisöllisessä asumisessa

- Talossa asutaan tavallisen kerrostalon tapaan, kulku on vapaata, vieraat oman aikataulun mukaan.
- Muuttamisen jälkeen yhteisöllisen toiminnan ohjaaja/omahoitaja käy tapaamassa uutta asukasta ja tutustuu häneen. Kuunnellaan asiakkaiden toiveita ja tarpeita.
- Yhteisiä tiloja (esim. ruokailu- ja oleskelutilat).
- Yhteisöllinen toiminta (SKE) on vapaaehtoista.

Henkilökuntaa paikalla:

- Kotihoidon käyntien aikana
  - Yhteisten aterioiden tai toiminnan aikana
-
- Asiakkaan palveluja muutetaan tarvittaessa toimintakyvyn muuttuessa

Yhteisöllisen asumisen palvelut ja maksut

- Suuri osa yhteisöllisen asumisen asiakkaista tarvitsee säännöllistä kotihoitoa ja tukipalveluja.
- **Asumisen kustannukset:**
  - Vuokra ja asumiseen liittyvät kulut
  - Vuokra ei saa ylittää Kelan eläkkeensaajan enimmäisrajaa (enimmäisasumismenot + 20%)
- **Palvelumaksut:**
  - Kotihoidon asiakasmaksu (samat perusteet kuin kotona asuvilla)
  - SKE- toiminta (kuukausimaksu)
  - Palveluntuottajalta edellytetään, että asiakkailla on tarvittaessa mahdollisuus ostaa tukipalveluina lounasateria, vaatehuoltopalvelu ja siivouspalvelu.
  - Asiakas vastaa pääsääntöisesti itse tai valitsee haluamansa palveluntuottajan toteuttamaan asiointi-, saattaja-, ja kauppapalvelua.
  - Turvapalvelut, turva-auttajakäynnit.
- **Tärkeää:**
  - Asiakasmaksulaki ei tunne yhteisöllisessä asumisessa asukkaan henkilökohtaisiin tarpeisiin jätettävää käyttövaraa.
  - Maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos ne vaarantavat toimeentulon.

Tilannekuva ja kilpailutus

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella kotihoidon tulosalue tuottaa sosiaalihuoltolain mukaista pitkäaikaista yhteisöllistä asumista.

Nykytilanne:

- Yhteisöllinen asuminen järjestetään pääasiassa ostopalveluna, ja tavoitteena on lisätä alueella vähintään 50 paikkaa vuosittain vuoteen 2030 mennessä.
- Yhteisöllistä asumista on tällä hetkellä noin 170 asiakaspaikkaa, joista 160 ostopalveluna ja 10 omana tuotantona.
- Asiakasprofiili: Yhteisöllisen asumisen asiakkaat saavat keskimäärin 30 palvelutuntia kuukaudessa.

Kilpailutus

- Kilpailutukseen saatiin 17 tarjousta.
- Tarjoajina on kymmenen palveluntuottajaa, joista osa toimii uusina toimijoina yhteisöllisen asumisen palveluissa.
- Tarjousten perusteella on odotettavissa sekä uusia, uudisrakentamiseen perustuvia yksiköitä että yksiköitä, jotka ovat hakeneet lupamuutosta esim. muuttaakseen osan ympärivuorokautisista paikoistaan yhteisölliseksi asumiseksi.
- Uusi hankintasopimus astuu voimaan 1.6.2026 alkaen.
- Hyvinvointialueen tavoitteena on, että yhteisöllistä asumista on tulevaisuudessa kaikilla seuduilla Kanta-Hämeessä. Vaikka pääpaino on ostopalveluissa, omaa tuotantoa tullaan lisäämään esim. Forssan seudulla.

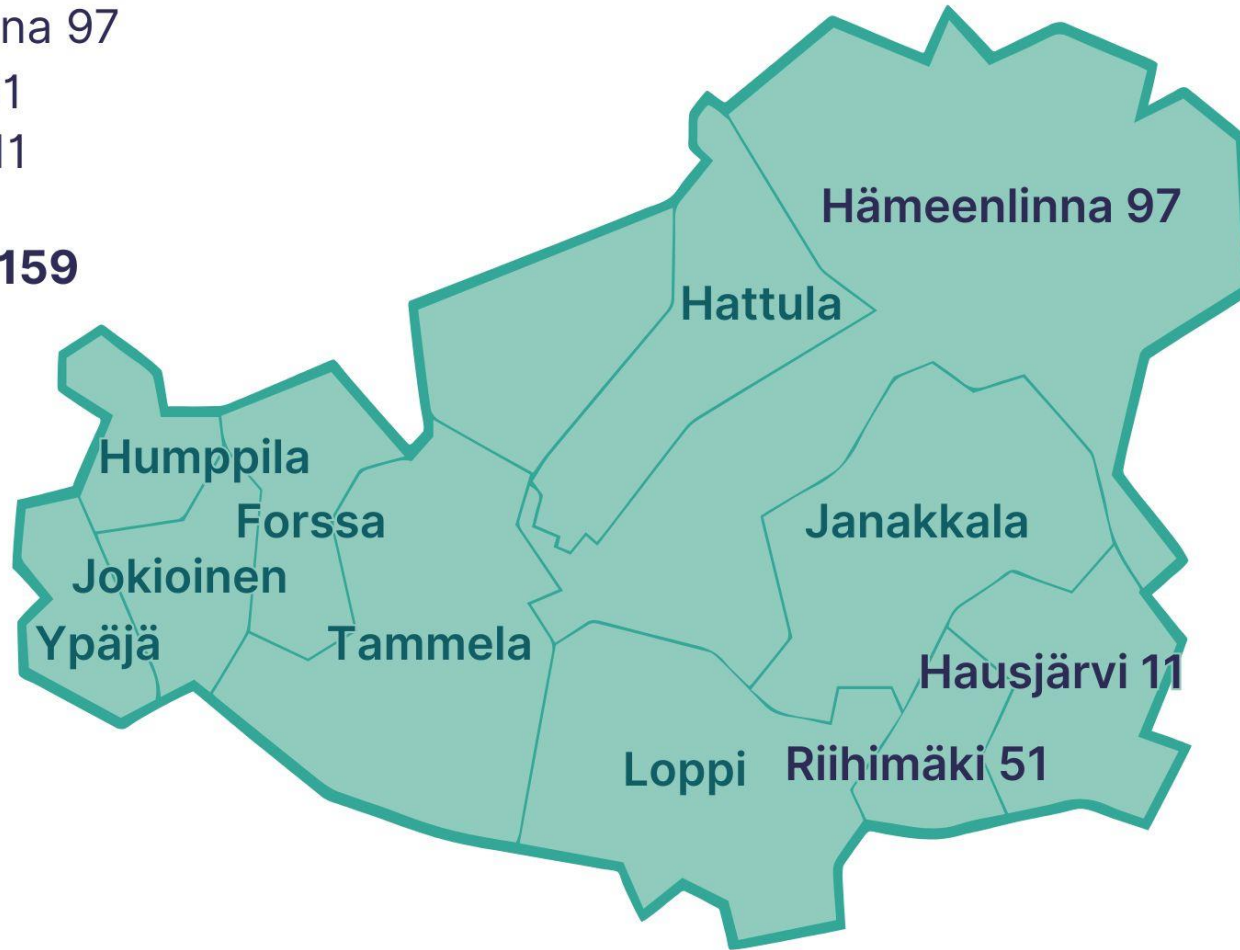
Yhteisöllinen asuminen, asiakaspaidkat ostopalveluissa (1/2026)

Hämeenlinna 97

Riihimäki 51

Hausjärvi 11

Yhteensä 159

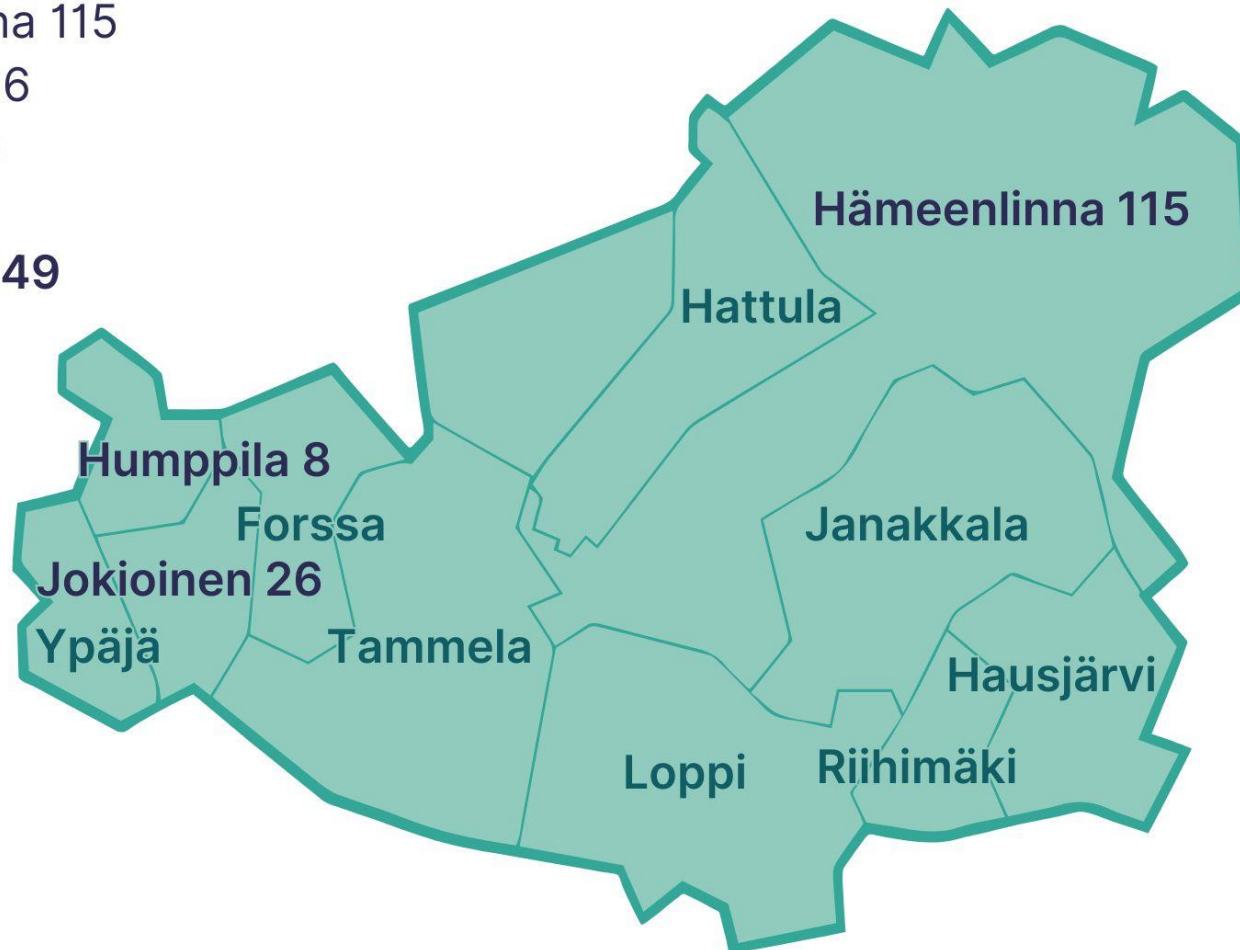
Yhteisöllinen asuminen, ostopalvelut, uudet asiakaspaikat (2026–2027)

Hämeenlinna 115

Jokioinen 26

Humppila 8

Yhteensä 149

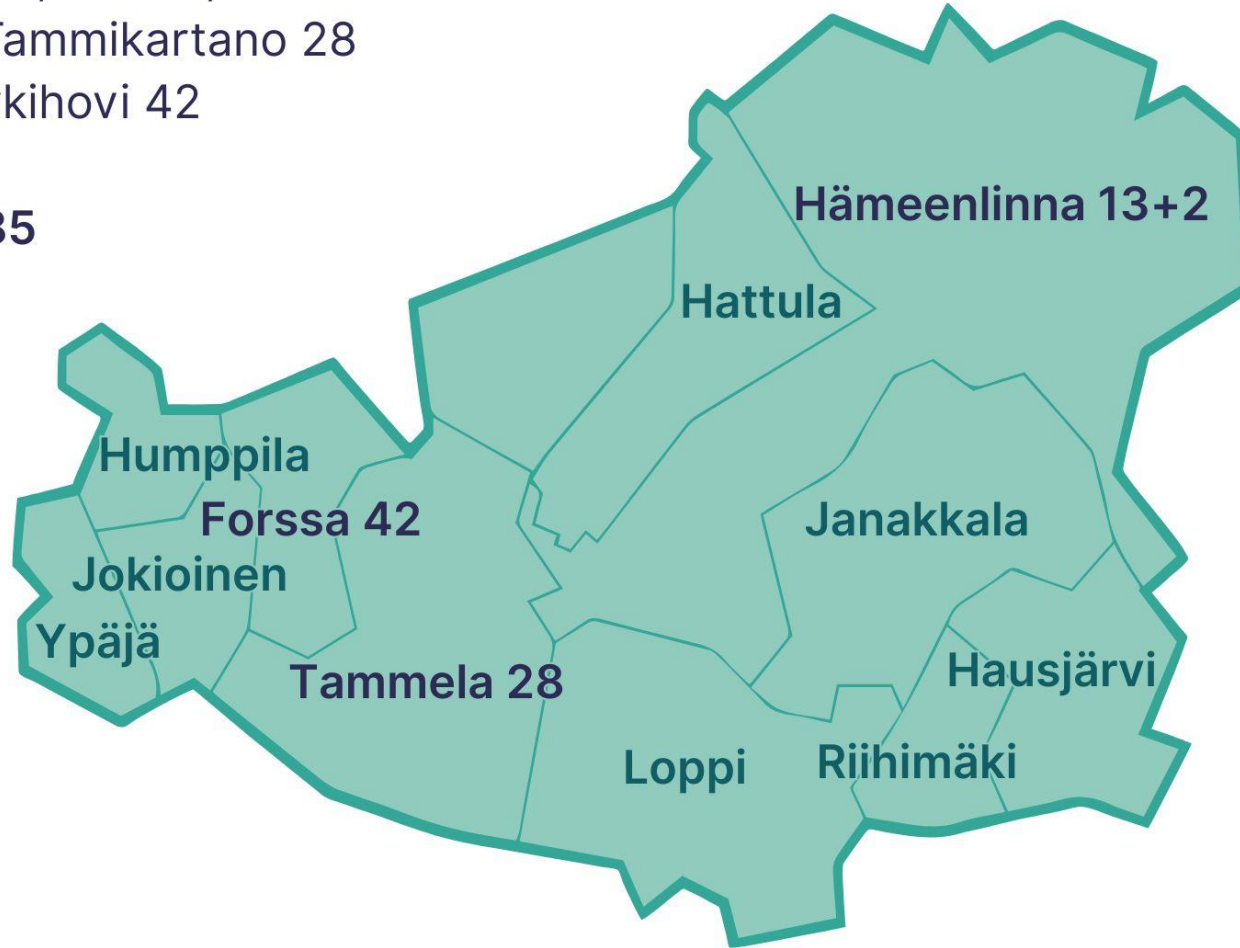
Yhteisöllinen asuminen, oma palvelutuotanto (2026)

Hämeenlinna, Tuulos, Tuuloshelmi 13+2

Tammela, Tammikartano 28

Forssa, Tyykihoivi 42

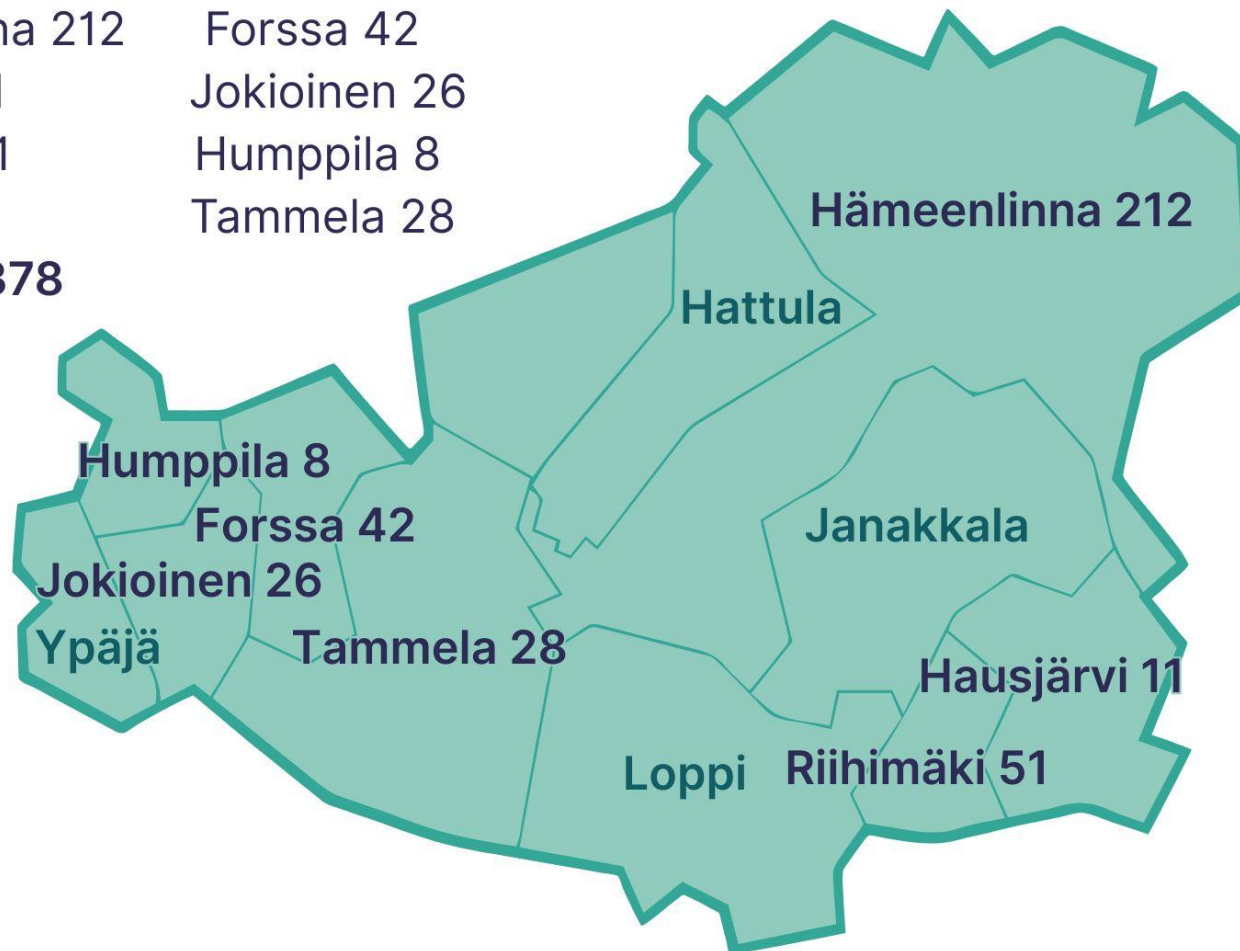
Yhteensä 85

Yhteisöllinen asuminen, asiakaspaikat omassa ja ostopalveluissa (2026–2030)

Hämeenlinna 212   Forssa 42
Riihimäki 51   Jokioinen 26
Hausjärvi 11   Humppila 8
Tammela 28

Yhteensä 378

Lopuksi

- Palvelu kehittyy edelleen.
- Tärkeitä pohdittavia asioita ovat esimerkiksi se, mitkä asiakasryhmät hyötyvät eniten yhteisöllisestä asumisesta, onko palvelu taloudellisesti kaikkien saatavilla sekä kuinka moni asiakas edelleen päätyy ympärivuorokautiseen palveluasumiseen.
- Tarvitaan kansallista ohjausta sekä yhtenäisiä linjauksia.
- Rooli suhteessa kotihoitoon ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen selkeytyy ajan myötä.

Kiitos!

Mari K. Nummela

mari.k.nummela@omahame.fi

